

מאמר יט – עניין שמחה

הקדמות

איתא בגמרא (תענית כט.) כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה. ויש לתמוה:

א. שמחה הוא תוצאה הפועלת וגורמת לאדם שישמח או שיהיה במיעוט שמחה, כלומר, שאין השמחה פעולה שהאדם יכול לפעול מעצמו ולהורות להרבות או לשמוח, ומה הוא הסיבה הפועלת להרבות או למעט בשמחה.

ב. שמחה פירושה שמחה של קדושה, ויש להבין איזה שמחה של קדושה יש באדר.

ג. מבואר בגמרא שאם יש לו דין ודברים עם גוי יעשה הדין באדר דווקא, הוראת הגמרא מורה שהוא הוראה כללית בכל מצב שהוא, והיינו אפילו בזמן שאין נמצאים ודרים עם הגוים עכ"ל שייך עניין המשפט עם הגוי, ויש להבין על איזה גוי המדובר כאן.

עניין שתי הפכים הנמצא בתפילה – ומקורו

מסדר התפתחות הכלים

שתי הפכים בתפילה: בסדר התפילה יש שתי הפכים, מצד אחד בתחילת התפילה יש עניין שבח והודיה, ובהמשך הוא עניין הבקשות, שזה וודאי שכל התפילות שאנו מתפללים אינה מהשפה ולחוץ, אלא הוא עניין הרגש פנימי, וא"כ שתי התנועות הללו בתפילה הם שתי תנועות הפוכות זו מזו, משום שעניין שבח והודיה היינו באדם המרגיש שלימות ומרגיש שהנותן את הטובה מילא את המקבל באופן שהוא הכי מאושר בעולם, שהרי שבח והודיה אמיתית הוא רק בזמן שהאדם מרגיש שהנותן פעל ומילא את כל היכולת למלא רצון המקבל, ונמצא שעניין שבח והודיה שבתחילת סדר התפילה הוא שהמתפלל מרגיש שלימות ומלא

ללא הרגשת שום חיסרון, משום שלולי זה נתינת ההודיה הוא משפה ולחוץ, שהרי הוא אינו מרגיש שלימות.

מאיך המשך התפילה הוא סדר בקשות, שמוכן מאילו שהבקשות שאנו מבקשים מה' הוא משום שיש בנו הרגשת חיסרון אמיתי, שהרי לולי זה הבקשה הוא ג"כ מהשפה ולחוץ, ונמצא שבקשות האמורות בתפילה היינו משום שאנו מרגישים בעל חיסרון אמיתי. וא"כ אינו מוכן האיך בתחילת התפילה יש הרגש של שלימות אמיתי, והמשך התפילה הוא הרגש של חיסרון.

בסדר האורות: כידוע שיש ערך הופכי בין האורות לכלים, שבערך הכלים תחילה הוא כלי הכתר ואח"כ שאר הכלים, ולכך מצד הכלים התפתחות הכלים הוא כח"ב תו"מ, ואילו מצד האורות נפש הוא המושג תחילה, ואח"כ שאר האורות, ולכך סדר האורות הוא נר"ן ח"י. והיינו שתחילה משיגים את הכלים הזכים יותר, ואילו מצד האורות תחילה משיגים את האורות הקטנים יותר.

בסדר עבודת ה': לפעמים צריך ויגבה ליבו בדרכי ה', ולפעמים צריך להיות בשפל המדרגה "ואנוכי עפר ואפר". והיינו שאם היצר הרע אומר לו אין העובדה מתאימה לך הוא צריך להיות בגבה לב, ואם היצר הרע אומר לו להתגאות הוא צריך להיות בשפל המדרגה.

בריאת האדם: הנברא כלול משתי בחינות הפוכות זו מזו, עם כלי קבלה שהוא השורש לכל הרע הנמצא אצל האדם, והוא השורש למרכבת הטומאה, וכלי השפעה הפועלים לקרב אותו לבורא. והוא שתי הפכים שאין לך שתי הפכים גדול מזה.